

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο πενταμελές τμήμα)
της 19ης Οκτωβρίου 2005 *

Στην υπόθεση T-324/00,

CDA Datenträger Albrechts GmbH, με έδρα το Albrechts (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους T. Schmidt-Kötters και D. Uwer, δικηγόρους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από την

Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, εκπροσωπούμενη από τους W.-D. Plessing και T. Jürgensen, επικουρούμενους από τον R. Bierwagen, δικηγόρο,

παρεμβαίνουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους K.-D. Borchardt και V. Kreuzschitz, επικουρούμενους από τον C. Koenig, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

υποστηριζομένης από την

ODS Optical Disc Service GmbH, με έδρα το Αμβούργο (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους I. Brinker και U. Soltész, δικηγόρους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνουσα,

με αντικείμενο προσφυγή περί ακυρώσεως της αποφάσεως 2000/796/ΕΚ της Επιτροπής, της 21ης Ιουνίου 2000, σχετικά με ενισχύσεις που χορήγησε η Γερμανία υπέρ της εταιρείας CDA Compact Disc Albrechts GmbH στη Θουριγγία (ΕΕ L 318, σ. 62),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους J. Azizi, πρόεδρο, R. García-Valdecasas, J. D. Cooke, M. Jaeger και F. Dehousse, δικαστές,

γραμματέας: D. Christensen, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 5ης Μαΐου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

- 1 Το άρθρο 87 ΕΚ ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν η παρούσα Συνθήκη ορίζει άλλως [...]»

- 2 Το άρθρο 88 ΕΚ προβλέπει τα εξής:

«1. Η Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη εξετάζει διαρκώς τα συστήματα ενισχύσεων που υφίστανται στα κράτη αυτά. Τους προτείνει τα κατάλληλα μέτρα που απαιτεί η προοδευτική ανάπτυξη και η λειτουργία της κοινής αγοράς.

2. Αν η Επιτροπή διαπιστώσει, αφού τάξει προηγουμένως στους ενδιαφερομένους προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, ότι ενίσχυση που χορηγείται από ένα κράτος ή με κρατικούς πόρους δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά κατά

το άρθρο 87, [ή] ότι η ενίσχυση αυτή εφαρμόζεται καταχρηστικώς, αποφασίζει ότι το εν λόγω κράτος οφείλει να την καταργήσει ή να την τροποποιήσει εντός προθεσμίας που η ίδια καθορίζει [...].»

- 3 Κατά το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [88] της Συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 83, σ. 1):

«1. Εφόσον η Επιτροπή θεωρήσει ότι οι πληροφορίες που υπέβαλε το οικείο κράτος μέλος [...] είναι ελλιπείς, ζητάει όλες τις αναγκαίες συμπληρωματικές πληροφορίες. Όταν το κράτος μέλος απαντήσει στο αίτημα αυτό, η Επιτροπή το ενημερώνει ότι έλαβε την απάντηση.

2. Εφόσον το οικείο κράτος μέλος δεν παρέχει τις ζητούμενες πληροφορίες εντός της προθεσμίας που έταξε η Επιτροπή ή τις παρέχει κατά τρόπο ελλιπή, η Επιτροπή προβαίνει σε υπόμνηση, και τάσσει μια πρόσθετη εύλογη προθεσμία για την υποβολή των πληροφοριών.

[...]»

- 4 Επιπλέον, το άρθρο 6 του κανονισμού 659/1999 προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Στην απόφαση για κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, η Επιτροπή αναφέρει συνοπτικά τα σημαντικότερα πραγματικά και νομικά ζητήματα, προβαίνει σε προσωρινή εκτίμηση σχετικά με το χαρακτήρα του σχεδιαζόμενου μέτρου ως ενίσχυσης και εκθέτει τις αμφιβολίες της για το συμβατό του μέτρου με την κοινή αγορά. Η απόφαση καλεί το οικείο κράτος μέλος και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν παρατηρήσεις εντός ορισμένης προθεσμίας, η οποία συνήθως δεν

υπερβαίνει τον ένα μήνα. Σε δεόντως δικαιολογημένες περιπτώσεις, η Επιτροπή μπορεί να παρατείνει την ταχθείσα προθεσμία.

[...]»

5 Κατά το άρθρο 10 του κανονισμού 659/1999:

«1. Εφόσον η Επιτροπή έχει στην κατοχή της πληροφορίες από τις οποίες απορρέει ότι υπήρξαν παράνομες ενισχύσεις, ανεξαρτήτως της πηγής τους, εξετάζει αμελλητί τις πληροφορίες αυτές.

2. Εν ανάγκη, ζητάει πληροφορίες από το οικείο κράτος μέλος. Εφαρμόζ[εται] το άρθρο 5, παράγραφοι 1 και 2, *mutatis mutandis*.

3. Στις περιπτώσεις όπου, παρά την υπόμνηση σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 2, το οικείο κράτος μέλος δεν παρέχει τις ζητούμενες πληροφορίες εντός της προθεσμίας που έταξε η Επιτροπή ή παρέχει ελλιπείς πληροφορίες, η Επιτροπή εκδίδει απόφαση με την οποία απαιτεί την παροχή των πληροφοριών αυτών (εφεξής αποκαλούμενη “διαταγή παροχής πληροφοριών”). Στην απόφαση αυτή, ορίζεται ποιες πληροφορίες ζητούνται και τάσσεται κατάλληλη προθεσμία για την υποβολή τους.»

6 Το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999 έχει ως εξής:

«Μετά την εξέταση της ενδεχόμενης ύπαρξης παράνομων ενισχύσεων, εκδίδεται απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφοι 2, 3 ή 4. Στην περίπτωση απόφασης

για κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, η διαδικασία περατώνεται με απόφαση βάσει του άρθρου 7. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του κράτους μέλους με διαταγή παροχής πληροφοριών, η απόφαση αυτή λαμβάνεται με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες.»

7 Το άρθρο 14 του ίδιου κανονισμού ορίζει:

«1. Σε περίπτωση αρνητικής απόφασης για υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο (εφεξής αποκαλούμενη “απόφαση ανάκτησης”). Η Επιτροπή δεν απαιτεί ανάκτηση της ενίσχυσης εάν αυτό αντίκειται σε κάποια γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου.

2. Το ποσό που πρέπει να ανακτηθεί δυνάμει απόφασης ανάκτησης περιλαμβάνει και τους σχετικούς τόκους, υπολογιζόμενους με το δέον επιτόκιο που ορίζει η Επιτροπή. Οι τόκοι πρέπει να καταβληθούν από την ημερομηνία κατά την οποία η παράνομη ενίσχυση ετέθη στη διάθεση του δικαιούχου μέχρι την ημερομηνία της ανάκτησής της.

3. Με την επιφύλαξη απόφασης του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατ' εφαρμογή του άρθρου [242 ΕΚ], η ανάκτηση πραγματοποιείται αμελλητί και σύμφωνα με τις διαδικασίες της εθνικής νομοθεσίας του οικείου κράτους μέλους, εφόσον αυτές επιτρέπουν την άμεση και πραγματική εκτέλεση της απόφασης της Επιτροπής. Για τον σκοπό αυτό και σε περίπτωση κινήσεως διαδικασίας ενώπιον εθνικών δικαστηρίων, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα που διαθέτουν στα αντίστοιχα νομικά τους συστήματα, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών μέτρων, με την επιφύλαξη της κοινοτικής νομοθεσίας.»

- 8 Εξάλλου, το άρθρο 16 του κανονισμού 659/1999, με τον τίτλο «Καταχρηστική εφαρμογή ενίσχυσης», ορίζει:

«Με την επιφύλαξη του άρθρου 23, η Επιτροπή μπορεί, σε περιπτώσεις καταχρηστικής εφαρμογής ενισχύσεων, να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 4. Τα άρθρα 6, 7, 9 [και] 10, το άρθρο 11, παράγραφος 1, και τα άρθρα 12, 13, 14 και 15 εφαρμόζονται *mutatis mutandis*.»

- 9 Τέλος, η Επιτροπή υιοθέτησε, το 1994, κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων (ΕΕ C 368, σ. 12), που τροποποιήθηκαν το 1997 (ΕΕ C 283, σ. 2) (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση).

Ιστορικό της διαφοράς

- 10 Με την απόφαση 2000/796/ΕΚ, της 21ης Ιουνίου 2000, σχετικά με ενισχύσεις που χορήγησε η Γερμανία υπέρ της εταιρείας CDA Compact Disc Albrechts GmbH στη Θουριγγία (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), η Επιτροπή απεφάνθη επί του νομίμου των χρηματοδοτικών συνδρομών που είχαν χορηγήσει διάφοροι γερμανικοί οργανισμοί τα έτη 1991 έως 1995 υπέρ ενός εργοστασίου παραγωγής ψηφιακών δίσκων CD (στο εξής: CD) και συμπληρωματικών εξαρτημάτων για τέτοιους δίσκους (στο εξής: εργοστάσιο CD στο Albrechts), εγκατεστημένου στην πόλη Albrechts του Freistaat Thüringen (ομοσπόνδου κράτους της Θουριγγίας).

A — Γενικό πλαίσιο της υποθέσεως

- 11 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή διέκρινε τρία στάδια, ήτοι, πρώτον, το στάδιο της συστάσεως της επιχειρήσεως, δεύτερον, το στάδιο της αναδιαρθρώσεως της επιχειρήσεως και, τέλος, την εξαγορά ορισμένων στοιχείων του ενεργητικού της επιχειρήσεως από την εταιρία MediaTec Datenträger GmbH (στο εξής: MTDA).

1. Στάδιο της συστάσεως της επιχειρήσεως (από το 1990 έως το 1992)

- 12 Από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι το εργοστάσιο CD στο Albrechts δημιουργήθηκε με σύμβαση συνεργασίας συναφθείσα στις 20 Φεβρουαρίου 1990 μεταξύ, αφενός, της επιχειρήσεως VEB Robotron [δημόσιας «εταιρίας λαϊκής ιδιοκτησίας» της πρώην Ανατολικής Γερμανίας], με έδρα τη Δρέσδη στο ομόσπονδο κράτος της Σαξονίας (στο εξής: Robotron), και, αφετέρου, της εταιρίας R. E. Pilsz GmbH & Co. Beteiligungs KG (στο εξής: PBK), εταιρίας που υπαγόταν στον όμιλο Pilsz με έδρα το Kranzberg στο ομόσπονδο κράτος της Βαυαρίας (στο εξής: όμιλος Pilsz). Το κεφάλαιο της κοινής επιχειρήσεως, η οποία ονομαζόταν τότε «Pilsz & Robotron GmbH & Co. Beteiligungs KG» (στο εξής: κοινή επιχείρηση), κατείχαν η μεν Robotron κατά τα δύο τρίτα και η PBK κατά το ένα τρίτο. Η κοινή επιχείρηση είχε ως αντικείμενο την κατασκευή CD, θηκών για CD και λοιπών εξαρτημάτων. Ο Reiner Pilsz, που διηύθυνε τον όμιλο Pilsz, ασκούσε τη διεύθυνση και της επιχειρήσεως αυτής (αιτιολογική σκέψη 11 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 13 Προς επίτευξη του εταιρικού σκοπού της η κοινή επιχείρηση συνήψε στις 29 Αυγούστου 1990 σύμβαση γενικής συνεργασίας με την εταιρία Pilsz GmbH & Co. Construction KG, ανήκουσα στον όμιλο Pilsz (στο εξής: Pilsz Construction), για την κατασκευή εργοστασίου παραγωγής CD έτοιμου προς λειτουργία έναντι κατ' αποκοπή τιμήματος 235,525 εκατομμυρίων γερμανικών μάρκων (DEM). Στα σχετικά έξοδα προσετίθεντο επίσης οι δαπάνες αναγκαίων έργων εξοπλισμού του οικοπέδου, οι οποίες κατ' εκτίμηση ανήρχοντο σε 7,5 εκατομμύρια DEM (αιτιολογικές σκέψεις 12 και 20 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

- 14 Επιπλέον, με τροποποιητική πράξη της 26ης Μαΐου 1992, οι δύο συνεταίροι της κοινής επιχειρήσεως συνήψαν σύμβαση προβλέπουσα την αύξηση της δυναμικότητας παραγωγής σε CD και σε θήκες για CD. Το συνολικό ποσό της αξίας της σχετικής προς τούτο παροχής υπηρεσιών και της προμήθειας υλικών ανερχόταν σε 39 εκατομμύρια DEM (αιτιολογική σκέψη 22 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 15 Για τη χρηματοδότηση των επενδύσεων αυτών η κοινή επιχείρηση, η Robotron και η PBK συνήψαν δάνειο για τα αναγκαία ποσά από κοινοπραξία τραπεζών. Οι σχετικές τραπεζικές πιστώσεις καλύπτονταν είτε μερικώς είτε καθ' ολοκληρία από εγγυήσεις της Treuhandanstalt, δηλαδή του δημόσιου οργανισμού που ήταν επιφορτισμένος με τη χρηματοδότηση της ιδιωτικοποίησης των επιχειρήσεων της πρώην Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας (στο εξής: ΤΗΑ), καθώς και του ομοσπόνδου κράτους της Βαυαρίας. Επιπλέον, τα ομόσπονδα κράτη της Θουριγγίας και της Βαυαρίας, το τελευταίο μέσω της Bayerische Landesanstalt für Aufbaufinanzierung, υπηρεσίας του ομοσπόνδου κράτους αυτού για τη χρηματοδότηση των έργων υποδομής (στο εξής: LfA), παρέσχαν επιχορηγήσεις και ελαφρύνσεις υπέρ της κοινής επιχείρησης.
- 16 Εξάλλου, κατά το στάδιο της συστάσεως του εργοστασίου CD στο Albrechts, η κυριότητα των εταιρικών μεριδίων που αντιπροσώπευαν το κεφάλαιο της κοινής επιχείρησης μεταβιβάστηκε πολλές φορές. Καταρχάς, λόγω του ότι η ΤΗΑ έθεσε υπό εκκαθάριση τη Robotron το 1992, τα εταιρικά μερίδια της κοινής επιχείρησης που κατείχε η εταιρία αυτή επωλήθηκαν στην PBK. Στη συνέχεια, η PBK μεταβίβασε, με τη σειρά της, το σύνολο των εταιρικών μεριδίων της κοινής επιχείρησης που κατείχε στην εταιρία Pilz GmbH & Co. Compact Disc KG (στο εξής: Pilz Compact Disc), άλλη εταιρία του ομίλου Pilz, οπότε η κοινή επιχείρηση κατέστη θυγατρική της τελευταίας. Τέλος, στις 24 Νοεμβρίου 1992, κατόπιν της μεταβίβασεως αυτής και της μεταφοράς της έδρας της εταιρίας στο Albrechts, η κοινή επιχείρηση άλλαξε την επωνυμία της σε Pilz Albrechts GmbH (στο εξής: PA). Αμέσως μετά τη μεταβίβαση αυτή εντάχθηκε στο συγκεντρωτικό σύστημα οικονομικής διαχειρίσεως του ομίλου Pilz (αιτιολογικές σκέψεις 13 και 14 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

2. Στάδιο της αναδιάρθρωσεως (από το 1993 έως το 1998)

- 17 Το εργοστάσιο παραγωγής CD άρχισε να λειτουργεί το 1993. Ήδη από την αρχή της λειτουργίας του αντιμετώπισε σοβαρές δυσχέρειες και συνήψε υπέρογκα δάνεια (αιτιολογική σκέψη 15 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 18 Προς αντιμετώπιση της καταστάσεως αυτής, συνήφθη σύμβαση εξυγιάνσεως στις 7 Μαρτίου 1994 μεταξύ του ομίλου Pilz (περιλαμβανομένης της PA), των τραπεζών και των δημόσιων οργανισμών [της THA, της LfA, της Thüringer Industriebeteiligungsgesellschaft (στο εξής: TIB) και της Thüringer Aufbaubank (στο εξής: TAB)] που είχαν μετάσχει στη χρηματοδότηση της κατασκευής του εργοστασίου CD στο Albrechts. Στο πλαίσιο της συμβάσεως αυτής, εξοφλήθη, μερικώς ή καθ' ολοκληρία, ένα μεγάλο μέρος των τραπεζικών πιστώσεων που είχαν χορηγηθεί για την κατασκευή του εργοστασίου παραγωγής CD. Επιπλέον, βάσει της συμβάσεως εξυγιάνσεως, η TIB απέκτησε το 98 % των εταιρικών μεριδίων του κεφαλαίου της PA και η TAB το υπόλοιπο 2 % αναδρομικά από 1ης Ιανουαρίου 1994, και η PA έπαψε πλέον, εξ αυτού, να αποτελεί μέρος του ομίλου Pilz. Από τον Οκτώβριο του 1994 η εταιρία αυτή άλλαξε επωνυμία, ονομαζόμενη πλέον CDA Compact Disc Albrechts GmbH (στο εξής: CD Albrechts) (αιτιολογικές σκέψεις 15 και 17 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Εξάλλου, η TAB και η LfA παρέσχαν το 1994 και το 1995 πολυάριθμες πιστώσεις στην CD Albrechts.
- 19 Επίσης το 1994 οι γερμανικές αρχές αντελήφθησαν ότι μεγάλο μέρος των χρηματοδοτικών συνδρομών που είχαν χορηγηθεί για τη χρηματοδότηση της κατασκευής του εργοστασίου CD στο Albrechts είχε διοχετευθεί παρανόμως, ιδίως στο πλαίσιο του συγκεντρωτικού συστήματος οικονομικής διαχειρίσεως του ομίλου Pilz, σε άλλες εταιρίες του ομίλου αυτού. Επιπλέον, στις 25 Ιουλίου 1995, κινήθηκε

διαδικασία πτωχεύσεως όσον αφορά όλα τα στοιχεία ενεργητικού του ομίλου Pilz. Τέλος, ο Reiner Pilz καταδικάστηκε σε φυλάκιση λόγω δολίας χρεωκοπίας και για άλλα αδικήματα (αιτιολογική σκέψη 16 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

3. Εξαγορά ορισμένων στοιχείων ενεργητικού εκ μέρους της MTDA

20 Από 1ης Ιανουαρίου 1998 η MTDA, θυγατρική κατά 100 % της TIB που ασκεί τις δραστηριότητές της κυρίως στον τομέα της παραγωγής υποθεμάτων αποθηκεύσεως δεδομένων υψηλής αποδόσεως, ιδίως επανεγγράψιμων CD (CD-ROM) και DVD, εξαγόρασε ένα μέρος των στοιχείων ενεργητικού της CD Albrechts, ήτοι πάγια στοιχεία ενεργητικού, βραχυπρόθεσμες αξίες, καθώς και τεχνογνωσία και το δίκτυο εμπορίας των προϊόντων (αιτιολογική σκέψη 18 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

21 Παράλληλα με την εξαγορά αυτή, άλλαξε η επωνυμία της CD Albrechts σε LCA Logistik Center Albrechts GmbH (στο εξής: LCA), ενώ αυτή της MTDA κατέστην CDA Datenträger Albrechts GmbH (στο εξής: CDA). Ωστόσο, η LCA εξακολούθησε να έχει την κυριότητα του αναγκαίου για την εκμετάλλευση οικοπέδου, των επ' αυτού κτιρίων, της τεχνικής υποδομής και των υλικοτεχνικών εγκαταστάσεων. Επιπλέον, η LCA και η CDA συνήψαν σύμβαση ανταλλαγής παροχών περιλαμβανουσα, αφενός, σύμβαση μισθώσεως-διαχειρίσεως με ετήσιο μίσθωμα 800 000 DEM και, αφετέρου, σύμβαση παροχής υπηρεσιών ύψους περίπου 3 εκατομμυρίων DEM ετησίως, αποτελούσα συνάρτηση του όγκου των πωλήσεων (αιτιολογική σκέψη 19 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

22 Τέλος, στις 22 Σεπτεμβρίου 2000 η LCA ζήτησε να τεθεί υπό εκκαθάριση στο πλαίσιο διαδικασίας πτωχεύσεως.

B — Εξέλιξη της διοικητικής διαδικασίας

- 23 Πληροφορηθείσα από τον Τύπο ότι οι γερμανικές αρχές είχαν χορηγήσει ενισχύσεις για την κατασκευή του εργοστασίου CD στο Albrechts, η Επιτροπή ζήτησε ήδη από τον Οκτώβριο του 1994 από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να της παράσχει πληροφοριακά στοιχεία περί των ενισχύσεων αυτών. Στη συνέχεια, ακολούθησε έντονη ανταλλαγή αλληλογραφίας και διάφορες συσκέψεις μεταξύ των γερμανικών αρχών και της Επιτροπής (αιτιολογικές σκέψεις 1 έως 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 24 Με έγγραφο της 17ης Ιουλίου 1998 (στο εξής: απόφαση περί εξετάσεως ενισχύσεων), η Επιτροπή πληροφόρησε την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας περί της αποφάσεώς της να κινήσει, όσον αφορά τις ενισχύσεις αυτές, την επίσημη διαδικασία εξετάσεως κατά το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ. Στο έγγραφο αυτό συναπτόταν κατάλογος ερωτημάτων προς τις γερμανικές αρχές. Η απόφαση περί εξετάσεως ενισχύσεων δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* της 15ης Δεκεμβρίου 1998 [Ανακοίνωση της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο [88, παράγραφος 2,] ΕΚ προς τα άλλα κράτη μέλη και τους λοιπούς ενδιαφερομένους σχετικά με την ενίσχυση που χορηγήθηκε από τη Γερμανική Κυβέρνηση για την ίδρυση της CD Albrechts GmbH στη Θουριγγία (πρώην όμιλος Pils, Βαυαρία), ΕΕ C 390, σ. 7].
- 25 Οι γερμανικές αρχές αντέδρασαν στην απόφαση περί εξετάσεως ενισχύσεων με την αποστολή διαφόρων εγγράφων που περιελάμβαναν συμπληρωματικές πληροφορίες. Ακόμη, πραγματοποιήθηκαν διάφορες συσκέψεις μεταξύ των ως άνω αρχών και της Επιτροπής.
- 26 Εντούτοις, εκτιμώντας ότι οι πληροφορίες που παρέσχαν οι γερμανικές αρχές δεν αποτελούσαν ικανοποιητική απάντηση στις ερωτήσεις της, η Επιτροπή απαίτησε, με έγγραφο της 22ας Ιουλίου 1999, να της δοθεί απάντηση το αργότερο μέχρι τις 31 Αυγούστου 1999. Αφού ζήτησαν, με έγγραφο της 28ης Ιουλίου 1999, παράταση της προθεσμίας αυτής και αφού είχαν νέα συνομιλία με εκπροσώπους της Επιτροπής στις 23 Σεπτεμβρίου 1999 στις Βρυξέλλες, οι γερμανικές αρχές παρέσχαν συμπληρωματικά πληροφοριακά στοιχεία.

- 27 Εξάλλου, μετά την εκπνοή της προθεσμίας που προέβλεπε η απόφαση περί εξετάσεως ενισχύσεων, η εταιρία CDA και η εταιρία Point Group Ltd, ανταγωνίστρια της CDA, παρενέβησαν με την ιδιότητα του ενδιαφερομένου και υπέβαλαν παρατηρήσεις στην Επιτροπή.
- 28 Τέλος, στις 21 Ιουνίου 2000 η Επιτροπή περάτωσε τη διαδικασία λαμβάνοντας την προσβαλλόμενη απόφαση.

Γ — Διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών και νομική εκτίμηση

- 29 Η Επιτροπή εξέτασε χωριστά τις χρηματοδοτικές συνδρομές που χορήγησε η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κατά το στάδιο της συστάσεως της επιχειρήσεως, κατά το στάδιο της αναδιαρθρώσεως και, τέλος, στο πλαίσιο της εξαγοράς ορισμένων στοιχείων ενεργητικού της CD Albrechts από τη MTDA.

1. Χρηματοδοτικές συνδρομές της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας κατά το στάδιο της συστάσεως

- 30 Στην προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή παρέθεσε πέντε χρηματοδοτικές συνδρομές χορηγηθείσες κατά το στάδιο της συστάσεως της επιχειρήσεως. Σε έναν συνοπτικό πίνακα που περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 32 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τις περιέγραψε ως ακολούθως:

	Μέτρα	Ποσό σε εκατ. DEM	Αποδέκτης	Φορέας χορηγήσεως	Έτος	Νομική βάση
1	Εγγύηση αισίας περατώσεως κατά 100%, αρχικά εγγύηση κατά 80% άνω των 52,72 εκατ. DEM	54,7	PBK	LfA	1991	Νόμος για την ανάληψη κρατικών εγγυήσεων του ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας
2	Ελαφρύνσεις και επιχορηγήσεις επενδύσεων	19,42	Κοινή επιχείρηση	LfA	1991/1992	Κοινό πρόγραμμα δράσης «Βελτίωση των περιφερειακών οικονομικών δομών», νόμος όσον αφορά τις ελαφρύνσεις επενδύσεων
3	Παραίτηση	3,0	PBK	LfA	1994	Ουδεμία
4	Εγγύηση κατά 100%	190,0	Robotron, κοινή επιχείρηση	ΤΗΑ	199[2]	Καθεστώς ΤΗΑ
5	Επιχορηγήσεις και ελαφρύνσεις επενδύσεων	63,45	Κοινή επιχείρηση από τις 24.11.1992, η ΡΑ	[Ομόσπονδο κράτος της Θουριγγίας]	1991 έως 1993	Κοινό πρόγραμμα «Βελτίωση των περιφερειακών οικονομικών δομών», νόμος όσον αφορά τις ελαφρύνσεις επενδύσεων
Σύνολο		330,57				

- 31 Από τον πίνακα αυτόν προκύπτει, πρώτον, ότι το 1991 η ΤΗΑ παρέσχε εγγύηση 100% για ποσό 190 εκατομμυρίων DEM, καλύπτουσα το μεγαλύτερο τμήμα των τραπεζικών πιστώσεων που είχαν χορηγηθεί στη Robotron και στην κοινή επιχείρηση. Κατά την Επιτροπή, η εν λόγω εγγύηση πρέπει να θεωρηθεί ως κρατική ενίσχυση ασυμβίβαστη προς την κοινή αγορά, καθόσον δεν χορηγήθηκε σύμφωνα με τους όρους που προσδιόρισε στα καθεστώτα (συστήματα) ενισχύσεων που ενέκρινε η Επιτροπή, αντιστοίχως, με το έγγραφο SG(91) D/17825 της 26ης Σεπτεμβρίου 1991 (στο εξής: πρώτο σύστημα της ΤΗΑ) και με το έγγραφο SG(92) D/17613 της 8ης Δεκεμβρίου 1992 (στο εξής: δεύτερο σύστημα της ΤΗΑ). Θεωρεί ωστόσο ότι πρέπει να επιστραφεί μόνον το ποσό των 120 εκατομμυρίων DEM που πράγματι κατέβαλε η ΤΗΑ βάσει της εγγυήσεως, επί του συνόλου των 190 εκατομμυρίων DEM που αφορούσε αρχικά η εγγύηση.
- 32 Δεύτερον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1993, το ομόσπονδο κράτος της Θουριγγίας είχε χορηγήσει στην κοινή επιχείρηση, στη συνέχεια δε στην ΡΑ, βάσει του «Investitionszulagengesetz» (νόμου περί φορολογικών ελαφρύνσεων υπέρ επενδύσεων) και του εικοστού και του εικοστού πρώτου «Rahmenplan der Gemeinschaftsaufgabe “Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur”» (προγράμματος-πλαisiού θεσπισθέντος, αντιστοίχως, για τα έτη 1992 και 1993, κατ’ εφαρμογήν του νόμου της 6ης Οκτωβρίου 1969 σχετικά με την κοινού συμφέροντος δράση «Βελτίωση των περιφερειακών οικονομικών δομών», στο εξής: ρύθμιση ΚΣ), επιχορηγήσεις και ελαφρύνσεις υπέρ επενδύσεων συνολικού ύψους 63,45 εκατομμυρίων DEM. Όμως, κατά την Επιτροπή, η ως άνω περιφερειακού χαρακτήρα ενίσχυση κακώς χορηγήθηκε στο πλαίσιο της δράσεως κοινού συμφέροντος και του νόμου περί φορολογικών ελαφρύνσεων υπέρ επενδύσεων και, επομένως, ως ασυμβίβαστη προς την κοινή αγορά, πρέπει να επιστραφεί. Λαμβανομένης υπόψη της αποφάσεως του ομοσπόνδου κράτους της Θουριγγίας να διατάξει την επιστροφή ποσού 32,5 εκατομμυρίων DEM, η Επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει να αναζητηθεί ποσό 30,95 εκατομμυρίων DEM.
- 33 Τρίτον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι το 1991 και το 1992 το ομόσπονδο κράτος της Βαυαρίας είχε παράσχει μέσω της LfA στην κοινή επιχείρηση επιχορηγήσεις και ελαφρύνσεις υπέρ επενδύσεων συνολικού ύψους 19,42 εκατομμυρίων DEM. Όμως, καθόσον οι εν λόγω επιχορηγήσεις και ελαφρύνσεις διοχετεύθηκαν στις εταιρίες του ομίλου Pilz, η Επιτροπή θεωρεί ότι κακώς χορηγήθηκαν στο πλαίσιο της ρυθμίσεως ΚΣ και του νόμου περί φορολογικών ελαφρύνσεων υπέρ επενδύσεων. Κατά την Επιτροπή, πρόκειται, επομένως, για ενισχύσεις ασυμβίβαστες με τη Συνθήκη ΕΚ.

- 34 Τέταρτον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι το ομόσπονδο κράτος της Βαυαρίας είχε συστήσει εγγύηση αφορώσα το 80 έως 100 % των συνολικού ύψους 54,7 εκατομμυρίων DEM τραπεζικών πιστώσεων που έλαβε τελικά η ΡΒΚ, και τούτο κατ' εφαρμογήν των «Richtlinien für die Übernahme von Staatsbürgschaften im Bereich der gewerblichen Wirtschaft» (οδηγιών περί της συστάσεως εγγυήσεων του Δημοσίου στον βιομηχανικό τομέα, που δημοσιεύθηκαν με την ανακοίνωση L 6811-1/7-43358 του Υπουργείου Οικονομικών της Βαυαρίας, της 7ης Αυγούστου 1973, στο εξής: ρύθμιση περί χορηγήσεως εγγυήσεων από το ομόσπονδο κράτος της Βαυαρίας). Κατά την Επιτροπή, οι γερμανικές αρχές, παρά την αίτηση παροχής πληροφοριών που περιελάμβανε η απόφαση περί εξετάσεως ενισχύσεων, δεν διαβίβασαν επαρκώς λεπτομερή στοιχεία ικανά να διαλύσουν τις αμφιβολίες όσον αφορά τη νομιμότητα των πράξεων περί χορηγήσεως εγγυήσεως εκ μέρους του ομοσπόνδου κράτους της Βαυαρίας (της LfA). Επιπλέον, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η εν λόγω ενίσχυση δεν χρησίμευσε για επενδύσεις αλλά διοχετεύθηκε αλλού, εκτιμά ότι η εγγύηση πρέπει να χαρακτηριστεί ασυμβίβαστη προς την κοινή αγορά.
- 35 Πέμπτον, η Επιτροπή θεώρησε ότι η εκ μέρους της LfA παραίτηση από την απαίτηση ποσού 3 εκατομμυρίων DEM που υπήρχε έναντι της ΡΒΚ λόγω της καταβολής του ποσού αυτού στις τράπεζες στο πλαίσιο της εγγυήσεως περί της οποίας γίνεται λόγος στη σκέψη 34 αποτελούσε κρατική ενίσχυση. Κατ' αυτήν, η εν λόγω ενίσχυση είναι ασυμβίβαστη προς την κοινή αγορά, καθόσον χορηγήθηκε χωρίς νόμιμη βάση.
- 36 Λαμβανομένων υπόψη των διαπιστώσεων αυτών, η Επιτροπή συνεπέρανε ότι, κατά το στάδιο της συστάσεως της επιχειρήσεως CD στο Albrechts, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας χορήγησε, κατά παράβαση του άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ, κρατικές ενισχύσεις συνολικού ποσού 260,57 εκατομμυρίων DEM. Οι ενισχύσεις αυτές αποτελούνται από οικονομική συνδρομή εκ μέρους του ομοσπόνδου κράτους της Θουριγγίας ύψους 63,45 εκατομμυρίων DEM, της LfA ύψους 77,12 εκατομμυρίων DEM (54,7 εκατομμύρια DEM υπό μορφή εγγυήσεως, 19,42 εκατομμύρια DEM ως ελαφρύνσεις για επενδύσεις και 3 εκατομμύρια DEM με τη μορφή παραιτήσεως από απαίτηση), και της ΤΗΑ ύψους 120 εκατομμυρίων DEM.
- 37 Κατά την Επιτροπή, οι ενισχύσεις αυτές είναι ασυμβίβαστες προς την κοινή αγορά κυρίως λόγω του ότι ευνόησαν τις εταιρίες του ομίλου Pilz και διότι, για τον λόγο αυτό, χορηγήθηκαν καταχρηστικά, υπό την έννοια του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ.

2. Χρηματοδοτικές συνδρομές χορηγηθείσες κατά τη διάρκεια της αναδιαρθρώσεως

³⁸ Στην προσαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή προσδιόρισε και χαρακτήρισε ανάλογα ως ενισχύσεις δώδεκα χρηματοδοτικές συνδρομές χορηγηθείσες κατά το στάδιο της αναδιαρθρώσεως της επιχειρήσεως. Σε έναν συνοπτικό πίνακα που περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 39 της προσαλλομένης αποφάσεως, οι συνδρομές αυτές παρουσιάζονται ως ακολούθως:

	Μέτρο	Ποσό σε εκατ. DEM	Αποδέκτης	Φορέας χορήγησης	Ημερομηνία	Νομική βάση
1	Πίστωση	25,0	PA	TAB	Οκτώβριος 1993	Καμία
2	Πίστωση	20,0	PA	TAB	Μάρτιος 1994	Καμία
3	Τιμή αγοράς	3,0	PBK	TIB	Μάρτιος 1994	Καμία
4	Επιχορήγηση	12,0	PA	TIB	Μάρτιος 1994	Καμία
5	Συμμετοχή επιχείρησης	33,0	PA	TIB (98 %) TAB (2 %)	Μάρτιος 1994	Καμία
6	Πίστωση	2,0	PA	LfA	Μάρτιος 1994	Καμία
7	Εταιρικό δάνειο	3,5	PA	TIB	Απρίλιος 1994	Καμία
8	Πίστωση	15,0	Όμιλος Pilz	LfA	Ιούνιος 1994	Καμία
9	Πίστωση	15,0	CD Albrechts	TAB	Οκτώβριος 1994	Καμία
10	Πίστωση	7,0	CD Albrechts	LfA	Δεκέμβριος 1994	Καμία
11	Πίστωση	9,5	CD Albrechts	TAB	Ιανουάριος 1995	Καμία
12	Τόκοι	21,3			από το τέλος του 1993	
	Σύνολο	166,3				

- 39 Πρώτον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, τον Οκτώβριο του 1993, η TAB χορήγησε στην ΡΑ πίστωση 25 εκατομμυρίων DEM για να καλύψει το ταμειακό έλλειμμα της εταιρίας αυτής, όμως, μέσω του συγκεντρωτικού συστήματος οικονομικής διαχείρισεως του ομίλου Pilsz, τα σχετικά ποσά χορηγήθηκαν απευθείας στις λοιπές εταιρίες του ομίλου.
- 40 Δεύτερον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, τον Μάρτιο του 1994, η TAB χορήγησε στην ΡΑ πίστωση 20 εκατομμυρίων DEM προς εξόφληση τραπεζικών πιστώσεων εγγυημένων από την THA, τα ποσά αυτά όμως χορηγήθηκαν απευθείας στις εταιρίες του ομίλου Pilsz μέσω του συγκεντρωτικού συστήματος οικονομικής διαχείρισεως.
- 41 Τρίτον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, τον Μάρτιο του 1994, η TIB κατέβαλε στην ΡΒΚ ποσό 3 εκατομμυρίων DEM για την απόκτηση των εταιρικών μεριδίων της ΡΑ που κατείχε η ως άνω εταιρία.
- 42 Τέταρτον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, τον Μάρτιο του 1994, η TIB παρέσχε επιχορήγηση με μορφή εισφοράς στο κεφάλαιο της ΡΑ, συνολικού ποσού 12 εκατομμυρίων DEM.
- 43 Πέμπτον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, τον Μάρτιο του 1994, η TIB και η TAB απέκτησαν, αντιστοίχως, το 98 και το 2 % του εταιρικού κεφαλαίου της ΡΑ, ύψους 33 εκατομμυρίων DEM.
- 44 Έκτον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, τον Μάρτιο του 1994, το ομόσπονδο κράτος της Βαυαρίας χορήγησε στην ΡΑ, μέσω της LfA, πίστωση 2 εκατομμυρίων DEM.

- 45 Έβδομον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, τον Απρίλιο του 1994, η TIB χορήγησε στην ΡΑ δάνειο παρεχόμενο από εταίρο ύψους 3,5 εκατομμυρίων DEM.
- 46 Όγδοον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, τον Ιούνιο του 1994, η LfA χορήγησε πίστωση εκμεταλλεύσεως ύψους 15 εκατομμυρίων DEM στον όμιλο Pilz η οποία έπρεπε να χρησιμεύσει ως προσωρινό βοήθημα εν αναμονή της ευρέσεως αγοραστή για το εργοστάσιο CD στο Albrechts.
- 47 Ένατον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, τον Οκτώβριο του 1994, η TAB χορήγησε πίστωση 15 εκατομμυρίων DEM στην CD Albrechts. Παρατήρησε ότι τα σχετικά ποσά, μολονότι χορηγήθηκαν στην CD Albrechts, χρησιμοποιήθηκαν για την παροχή υπηρεσιών στις επιχειρήσεις του ομίλου Pilz, παροχές για τις οποίες οι εν λόγω εταιρίες ουδέποτε κατέβαλαν αντίτιμο, οπότε ευνοήθηκαν μόνον οι τελευταίες αυτές επιχειρήσεις.
- 48 Δέκατον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, τον Δεκέμβριο του 1994, το ομόσπονδο κράτος της Βαυαρίας χορήγησε, μέσω της LfA, νέα πίστωση 7 εκατομμυρίων DEM στην CD Albrechts.
- 49 Ενδέκατον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, τον Ιανουάριο του 1995, η TAB χορήγησε πίστωση 9,5 εκατομμυρίων DEM στην CD Albrechts.
- 50 Δωδέκατον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, κατά τις πληροφορίες των γερμανικών αρχών, στην ΡΑ και στην CD Albrechts παρασχέθηκαν πλεονεκτήματα με μορφή τόκων συνολικού ποσού 21,3 εκατομμυρίων DEM κατά την περίοδο από το τέλος του 1993 μέχρι το 1998.

51 Κατά την Επιτροπή, οι δώδεκα χρηματοδοτικές συνδρομές που περιγράφονται ανωτέρω, συνολικού ποσού 166,3 εκατομμυρίων DEM, πρέπει να θεωρηθούν ως παράνομες κρατικές ενισχύσεις και ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά. Πράγματι, καθόσον από τις συνδρομές αυτές ωφελήθηκαν η TIB και η TAB μετά την εκ μέρους των εταιριών αυτών ανάληψη της οικονομικής ευθύνης του εργοστασίου CD στο Albrechts, μπορούσαν να λάβουν την έγκριση της Επιτροπής μόνον βάσει του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΕΚ και σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση. Όμως, κατά την Επιτροπή, είναι πρόδηλο ότι οι συνδρομές αυτές δεν ανταποκρίνονται προς τις κατευθυντήριες γραμμές, διότι από τις πληροφορίες που διαθέτει δεν αποδεικνύεται ότι χορηγήθηκαν στο πλαίσιο ενός βιώσιμου σχεδίου αναδιαρθρώσεως συνοδευόμενου από συγκεκριμένα εσωτερικά μέτρα ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στην Επιτροπή να διαπιστώσει την εντός εύλογης περιόδου αποκατάσταση της αποδοτικότητας και της βιωσιμότητας μακροπρόθεσμα της επιχειρήσεως. Επιπλέον, δεν ευρέθη κανείς ιδιώτης αγοραστής διατεθειμένος να εξαγοράσει τις υφιστάμενες σήμερα εταιρίες LCA και CDA, οπότε, ελλείψει συμμετοχής ιδιώτου, δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί αν η ενίσχυση είναι ανάλογη προς το κόστος της αναδιαρθρώσεως.

3. Επί της αναζήτησεως των ενισχύσεων

52 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, η Επιτροπή αποφάσισε ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας όφειλε να αναζητήσει την παράνομη και ασυμβίβαστη προς την κοινή αγορά ενίσχυση που είχε χορηγηθεί τόσο κατά το στάδιο της συστάσεως της επιχειρήσεως όσο και κατά το στάδιο της αναδιαρθρώσεως του εργοστασίου CD στο Albrechts.

53 Επιπλέον, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι, προς εξασφάλιση της τηρήσεως της αποφάσεώς της και της εξαλείψεως κάθε στρεβλώσεως του ανταγωνισμού, ήταν υποχρεωμένη, εν ανάγκη, να ζητήσει να μην περιοριστεί η διαδικασία αναζήτησεως στον αρχικό αποδέκτη της ενισχύσεως, αλλά να επεκταθεί στην επιχείρηση που συνεχίζει τη δραστηριότητά του μέσω των μεταβιβασθέντων μέσω παραγωγής. Δήλωσε ότι, προκειμένου να εκτιμηθεί αν μια επιχείρηση συνεχίζει πράγματι τις δραστηριότητες του αρχικού αποδέκτη («δικαιούχου») της ενισχύσεως, ελάμβανε

υπόψη ορισμένα στοιχεία, μεταξύ των οποίων το αντικείμενο της μεταβιβάσεως, το τίμημα της αγοράς, την ταυτότητα των εταίρων και των ιδιοκτητών της παλαιάς επιχείρησης και εκείνη του αγοραστή, την ημερομηνία της πραγματοποίησης της μεταβιβάσεως και τον εμπορικό χαρακτήρα της. Όμως, εκτίμησε ότι, στην υπό κρίση περίπτωση, η LCA και η CDA ωφελούνταν οπωσδήποτε από την ενίσχυση που είχε χορηγηθεί προηγουμένως στην PBK, στην κοινή επιχείρηση και στην PA, διότι χρησιμοποιούσαν στοιχεία του ενεργητικού και υποδομή των επιχειρήσεων αυτών προς συνέχιση της δραστηριότητάς τους. Επομένως, αποφάσισε ότι η LCA, η CDA και όλες οι άλλες επιχειρήσεις στις οποίες είχαν μεταβιβαστεί τα στοιχεία ενεργητικού της κοινής επιχείρησης, της PA ή της PBK έπρεπε να επιστρέψουν τις ενισχύσεις αυτές, διότι οι ως άνω επιχειρήσεις έπρεπε να θεωρηθούν ως «δικαιούχοι» των ενισχύσεων αυτών.

4. Διατακτικό της προσβαλλομένης απόφασης

54 Λαμβανομένων υπόψη των εκτιμήσεων αυτών, η Επιτροπή αποφάσισε τα ακόλουθα:

«Άρθρο 1

1. Οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν από την [Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας] στην [PBK], την [κοινή επιχείρηση] και την [PA] με σκοπό την κατασκευή, τη λειτουργία και τη σταθεροποίηση της μονάδας παραγωγής CD στο Albrechts (Θουριγγία) χρησιμοποιήθηκαν σε ποσό ύψους 260,57 εκατ. DEM σε άλλους τομείς του ομίλου Pilz.

Οι ενισχύσεις αφορούν συγκεκριμένα τα μέτρα του ομοσπόνδου κράτους της Θουριγγίας, ύψους 63,45 εκατ. DEM, της [LfA], συνολικού ύψους 77,12 εκατ. DEM, και της [THA], ποσού ύψους 120 εκατ. DEM.

Η κατάχρηση συνιστά καταχρηστική εφαρμογή ενισχύσεων κατά την έννοια του άρθρου 88, παράγραφος 2, [...] ΕΚ, κατά συνέπεια, οι ενισχύσεις είναι ασυμβίβαστες με τη Συνθήκη ΕΚ.

2. Οι ενισχύσεις, συνολικού ύψους 166,3 εκατ. DEM, για την αναδιάρθρωση της CDA Compact Disc Albrechts GmbH είναι, σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 1, [...] ΕΚ, ασυμβίβαστες με τις διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ.

Άρθρο 2

1. Η [Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας] λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να ανακτήσει από τους δικαιούχους τους τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν παράνομα, όπως αναφέρεται στο άρθρο 1.

2. Η αναζήτηση πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διαδικασίες του εσωτερικού δικαίου. Τα ποσά που πρέπει να επιστραφούν αυξάνονται κατά τους τόκους, οι οποίοι αρχίζουν να υπολογίζονται από την ημερομηνία καταβολής της ενίσχυσης στον/στους δικαιούχο/δικαιούχους μέχρι την πραγματική επιστροφή τους, βάσει του επιτοκίου αναφοράς που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό του καθαρού ισοδύναμου επιδότησης των περιφερειακών ενισχύσεων.

3. Κατά την έννοια του παρόντος άρθρου ως “δικαιούχοι” νοούνται η [CDA] και η [LCA], καθώς και κάθε άλλη επιχείρηση στην οποία έχουν μεταβιβασθεί ή πρόκειται να μεταβιβαστούν περιουσιακά στοιχεία ή/και υποδομή [της ΡΒΚ], [της κοινής επιχείρησης] ή [της ΡΑ] προκειμένου να διαφύγουν των συνεπειών της παρούσας απόφασης [...]

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 55 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 16 Οκτωβρίου 2000 το ομόσπονδο κράτος της Θουριγγίας άσκησε προσφυγή ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως. Η προσφυγή αυτή πρωτοκολλήθηκε με τον αριθμό T-324/00.
- 56 Με διάταξη της 28ης Μαΐου 2001 του προέδρου του τρίτου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου, επετράπη στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να παρέμβει υπέρ της CDA και στην ODS Optical Disc Service GmbH (στο εξής: ODS), επιχείρηση ανταγωνίστρια της CDA, να παρέμβει υπέρ της Επιτροπής.
- 57 Η ODS και η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κατέθεσαν τα υπομνήματα παρεμβάσεώς τους, αντιστοίχως, στις 29 Αυγούστου και στις 3 Σεπτεμβρίου 2001. Στις 24 Οκτωβρίου 2001 η CDA και η Επιτροπή υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους επί των υπομνημάτων παρεμβάσεως της ODS και της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.
- 58 Με διάταξη της 30ής Σεπτεμβρίου 2002 το Πρωτοδικείο (τρίτο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία μέχρις εκδόσεως της αποφάσεως του Δικαστηρίου στις υποθέσεις C-328/99, Ιταλία κατά Επιτροπής, και C-399/00, SIM 2 Multimedia κατά Επιτροπής. Λαμβανομένης υπόψη της αποφάσεως που εκδόθηκε στις 8 Μαΐου 2003 στις εν λόγω συνεκδικασθείσες υποθέσεις, το Πρωτοδικείο ζήτησε από τους διαδίκους να εκφράσουν την άποψή τους επί της συνέχειας που θα έπρεπε να δοθεί στην παρούσα προσφυγή. Οι σχετικές παρατηρήσεις κατατέθηκαν στις 23 και τις 24 Ιουνίου 2003.
- 59 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο ζήτησε από τους διαδίκους να εκφράσουν την άποψή τους σχετικά με μίαν ενδεχόμενη ένωση και συνεκδίκαση της παρούσας προσφυγής με την προσφυγή την οποία άσκησε το

ομόσπονδο κράτος της Θουριγγίας και η οποία πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου με τον αριθμό T-318/00 και έχει το ίδιο αντικείμενο. Μετά την κατάθεση των παρατηρήσεων των διαδίκων, οι υποθέσεις ενώθηκαν, με διάταξη της 8ης Μαρτίου 2004, με σκοπό τη διεξαγωγή κοινής επ' ακροατηρίου συζητήσεως και εκδόσεως κοινής αποφάσεως.

- 60 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που προβλέπει το άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, κάλεσε τους διαδίκους να καταθέσουν ορισμένα έγγραφα και τους υπέβαλε εγγράφως ερωτήσεις.
- 61 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη συνεδρίαση της 5ης Μαΐου 2004.
- 62 Με διάταξη της 23ης Ιουλίου 2004, αποφασίσθηκε ο χωρισμός των υποθέσεων T-318/00 και T-324/00 με σκοπό την έκδοση χωριστών αποφάσεων.
- 63 Η CDA ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- ως κύριο αίτημα, να ακυρώσει τα άρθρα 1 και 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως
  - επικουρικός, να ακυρώσει τα άρθρα 1 και 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως καθόσον η Επιτροπή διαπιστώνει σ' αυτά το ασυμβίβαστο των ενισχύσεων προς τη Συνθήκη ΕΚ και διατάσσει την αναζήτησή τους από την CDA και από κάθε άλλη επιχείρηση στην οποία έχουν μεταβιβασθεί ή πρόκειται να μεταβιβαστούν περιουσιακά στοιχεία ή/και υποδομή της ΡΒΚ, της κοινής επιχειρήσεως ή της ΡΑ·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα, εξαιρέσει εκείνων της παρεμβαίνουσας ODS, τα οποία θα πρέπει να φέρει η ίδια.

⁶⁴ Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, παρεμβαίνουσα, ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση.

⁶⁵ Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την ODS, ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την CDA στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

I — Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

⁶⁶ Προς στήριξη της προσφυγής της, η CDA προβάλλει διάφορους λόγους, οι οποίοι στηρίζονται, αντιστοίχως, σε προσβολή της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, σε παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως, σε πεπλανημένη διαπίστωση ορισμένων πραγματικών περιστατικών, σε παράβαση της αρχής της χρηστής

διοικήσεως σε συνάρτηση και με το άρθρο 287 ΕΚ, σε παράβαση των άρθρων 87, παράγραφος 1, ΕΚ και 88, παράγραφος 2, ΕΚ, καθώς και των διατάξεων εφαρμογής τους, σε έλλειψη αρμοδιότητας της Επιτροπής, σε παράβαση του άρθρου 249, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, σε προσβολή του δικαιώματος της ιδιοκτησίας, σε προσβολή της αρχής της αναλογικότητας και, τέλος, σε προσβολή της αρχής της ασφαλείας δικαίου και μιας «αρχής της βεβαιότητας».

- 67 Στο δικόγραφο της προσφυγής της (σημεία 2 έως 5) η CDA διευκρίνισε ότι το αίτημα ακυρώσεως στρέφεται, καταρχάς, κατά της σειράς αναζητήσεως η οποία περιλαμβάνεται στο άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον αυτή διατάσσει την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να αναζητήσει την ενίσχυση που περιγράφεται στο άρθρο 1 από την CDA και από κάθε άλλη επιχείρηση στην οποία έχουν μεταβιβασθεί ή πρόκειται να μεταβιβαστούν περιουσιακά στοιχεία ή/και υποδομή της ΡΒΚ, της κοινής επιχειρήσεως και της ΡΑ.
- 68 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο αποφασίζει να εξετάσει, καταρχάς, τους λόγους που προβάλλει η CDA προς απόδειξη του παρανόμου του άρθρου 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως και, ειδικότερα, τον λόγο που στηρίζεται σε παράβαση των άρθρων 87, παράγραφος 1, ΕΚ και 88, παράγραφος 2, ΕΚ.

II — *Επί της παραβάσεως του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ και του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ*

A — *Επιχειρήματα των διαδίκων*

- 69 Η CDA, υποστηριζόμενη από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ και το άρθρο

88, παράγραφος 2, ΕΚ, καθόσον, δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφοι 1 και 3, της προσβαλλομένης αποφάσεως, υποχρεώνει την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να ζητήσει την επιστροφή των ενισχύσεων από τη LCA, την CDA, και από «κάθε άλλη επιχείρηση στην οποία έχουν μεταβιβασθεί ή πρόκειται να μεταβιβαστούν περιουσιακά στοιχεία ή/και υποδομή της [PBK], [της κοινής επιχειρήσεως] ή [της PA] προκειμένου να διαφύγουν των συνεπειών της [εν λόγω] απόφασης».

70 Ισχυρίζεται, κατ' ουσίαν, ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να επιτάσσει στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας την αναζήτηση ενισχύσεων από επιχειρήσεις οι οποίες δεν ωφελήθηκαν από τις επίμαχες ενισχύσεις. Σημειώνει ότι, πρώτον, οι ενισχύσεις διοχετεύθηκαν παρανόμως, σε μεγάλο βαθμό, στις επιχειρήσεις του ομίλου Pilz, δεύτερον, όπως διαπίστωσε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 103 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η MTDA, που κατέστη στη συνέχεια CDA, δεν ωφελήθηκε από τις ενισχύσεις στο πλαίσιο της αγοράς των στοιχείων ενεργητικού της CD Albrechts, που κατέστη στη συνέχεια LCA, διότι κατέβαλε τίμημα σύμφωνο με τις συνθήκες της αγοράς, και, τρίτον, ένα μέρος των ενισχύσεων χορηγήθηκε απευθείας στον όμιλο Pilz.

71 Επιπλέον, υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να απαιτεί την αναζήτηση ενισχύσεων από τρίτους περιοριζόμενη στην επίκληση της υπάρξεως καταστρατηγήσεως. Εκθέτει, καταρχάς, ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να περιλάβει έναν τρίτο στη σειρά αναζήτησεως των σχετικών ποσών χωρίς να αποδείξει ότι ο τρίτος αυτός ωφελήθηκε από την ενίσχυση. Η παράνομη διοχετεύσεως της ενισχύσεως σε άλλη επιχείρηση —ήτοι το αντικείμενο της μεταβιβάσεως, η τιμή αγοράς, η ταυτότητα των εταίρων ή των κυριών του κεφαλαίου της επιχειρήσεως και εκείνη του αγοραστή, η ημερομηνία πραγματοποιήσεως της μεταβιβάσεως και ο εμπορικός χαρακτήρας της—, που εκτίθενται στην αιτιολογική σκέψη 118 της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν επαρκούν εν προκειμένω.

72 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την ODS, αμφισβητεί το σύνολο της επιχειρηματολογίας της CDA με την οποία αυτή επιχειρεί να αποδείξει ότι η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ και το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ, απαιτώντας από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να ζητήσει την

επιστροφή της ενισχύσεως από τη LCA, την CDA και από κάθε επιχείρηση στην οποία είχαν μεταβιβάσει ή θα μεταβιβάζονταν στοιχεία ενεργητικού ή υποδομή της κοινής επιχειρήσεως με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής της προσβαλλομένης αποφάσεως.

73 Εκθέτει, καταρχάς, γενικά την άποψή της σχετικά με τον προσδιορισμό των υποχρέων προς επιστροφή των ενισχύσεων σε περίπτωση μεταβιβάσεως των εταιρικών μεριδίων της δικαιούχου των ενισχύσεων εταιρίας ή των στοιχείων ενεργητικού της. Συναφώς, αρχίζει με την παρατήρηση ότι το ζήτημα αυτό δεν δημιουργεί ιδιαίτερα προβλήματα στην περίπτωση μεταβιβάσεως εταιρικών μεριδίων, δεδομένου ότι η δικαιούχος των ενισχύσεων εταιρία εξακολουθεί να υφίσταται, ενώ αλλάζει μόνον ο ιδιοκτήτης. Κατά την Επιτροπή, από τη νομολογία προκύπτει ότι, στην περίπτωση αυτή, υποχρέωση επιστροφής έχει η εταιρία που έλαβε τις ενισχύσεις ή οι διάδοχοί της, ανεξάρτητα από τις μεταβολές που επήλθαν όσον αφορά τη δομή των ιδιοκτησιακών σχέσεων και ανεξάρτητα από το αν ελήφθη ενδεχομένως υπόψη η υποχρέωση αναζητήσεως κατά τον προσδιορισμό των όρων πωλήσεως. Σημειώνει ότι η επιχείρηση αυτή, συνεχίζοντας να ασκεί τη δραστηριότητα για την οποία δόθηκαν ενισχύσεις, συνεχίζει να ωφελείται από τις ενισχύσεις αυτές, με αποτέλεσμα να εξακολουθεί να υφίσταται η προκληθείσα στρέβλωση του ανταγωνισμού. Στη συνέχεια, θεωρεί ότι δεν υφίστανται δυσχέρειες ούτε στην περίπτωση που τα στοιχεία ενεργητικού της δικαιούχου των ενισχύσεων εταιρίας μεταβιβάζονται σε επιχειρήσεις ανήκουσες στον ίδιο όμιλο. Σημειώνει ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, επιπλέον της δικαιούχου των ενισχύσεων εταιρίας, θα είναι επίσης υποχρεωμένες σε επιστροφή των ενισχύσεων οι επιχειρήσεις του ομίλου οι οποίες, χάρη στη μεταβίβαση των εν λόγω στοιχείων ενεργητικού, επωφελήθηκαν από τα ευνοϊκά αποτελέσματα των ενισχύσεων, αποκομίζοντας οικονομικά πλεονεκτήματα. Εξάλλου, όσον αφορά την πώληση σε τρίτες επιχειρήσεις στοιχείων ενεργητικού της δικαιούχου των ενισχύσεων εταιρίας, η Επιτροπή προβαίνει σε διάκριση ανάλογα με το αν τα σχετικά περιουσιακά στοιχεία πωλούνται μεμονωμένα ή ως σύνολο. Κατά την Επιτροπή, όταν τα περιουσιακά στοιχεία πωλούνται μεμονωμένα, στην ισχύουσα στην αγορά τιμή, οι αγοραστές δεν υποχρεούνται σε επιστροφή των ενισχύσεων, διότι, κατόπιν της πωλήσεως μεμονωμένων στοιχείων ενεργητικού, παύει να υφίσταται η επιχορηγηθείσα δραστηριότητα, ενώ για τον λόγο αυτό η ενίσχυση που χορηγήθηκε πριν από τη μεταβίβαση των στοιχείων ενεργητικού δεν μπορεί πλέον να έχει δυσμενή αποτελέσματα σε βάρος των ανταγωνιστών της δικαιούχου των ενισχύσεων εταιρίας. Αντιθέτως, η Επιτροπή θεωρεί ότι η κατάσταση είναι διαφορετική όταν στοιχεία ενεργητικού πωλούνται ως σύνολο, έτσι ώστε να παρέχεται στον αγοραστή η δυνατότητα να συνεχίσει τη δραστηριότητα της ως άνω εταιρίας. Κατά την Επιτροπή, στην περίπτωση αυτή, η συνέχιση της επιχορηγηθείσας δραστηριότητας μπορεί να οδηγήσει σε διαρκή στρέβλωση του ανταγωνισμού, οπότε απαιτείται η επίδειξη ιδιαίτερης προσοχής προς αποφυγή του ενδεχομένου να οδηγήει η

μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων της εν λόγω εταιρίας σε ουσιαστική καταστρατήγηση της υποχρέωσης επιστροφής, μέσω της περιαγωγής των πωληθέντων περιουσιακών στοιχείων σε «ασφαλή θέση». Ισχυρίζεται ότι μια τέτοια καταστρατήγηση δεν μπορεί να αποκλείεται παρά μόνον όταν, επιπλέον της πραγματοποιήσεως της πώλησεως στην ισχύουσα στην αγορά τιμή, η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων της εν λόγω εταιρίας ως συνόλου πραγματοποιείται στο πλαίσιο απαλλαγμένης από όρους διαδικασίας, ανοιχτής σε όλους τους ανταγωνιστές της εταιρίας αυτής.

74 Λαμβανομένων υπόψη των αρχών αυτών, η Επιτροπή θεωρεί ότι ορθά επέβαλε να επιστρέψουν την ενίσχυση η LCA και η CDA, καθόσον:

- η CDA συνεχίζει την οικονομική δραστηριότητα του αρχικού δικαιούχου της ενισχύσεως χρησιμοποιώντας τα «βεβαρημένα» μέσα παραγωγής που ανέλαβε εντός του ομίλου των μεταξύ τους συνδεδεμένων επιχειρήσεων υπό τον έλεγχο της TIB·
- η CDA και η LCA συνεχίζουν να ωφελούνται από τις παράνομες ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στην κοινή επιχείρηση —καθώς και στους διαδόχους της—, καθόσον η στρέβλωση του ανταγωνισμού εξαιτίας της χορηγήσεως των ενισχύσεων αυτών εξακολουθεί να παράγει τα αποτελέσματά της όσον αφορά την CDA και τη LCA·
- το τίμημα της αγοράς, συνολικού ύψους 35,3 εκατομμυρίων DEM, που καταβλήθηκε με τη μορφή αναλήψεως του παθητικού (αιτιολογική σκέψη 102 της προσβαλλομένης αποφάσεως), παρέμεινε εν πάση περιπτώσει εντός του ιδίου ομίλου επιχειρήσεων λόγω του ελέγχου που ασκεί η TIB τόσο στην CDA όσο και στη LCA·
- στην περίπτωση ομίλου επιχειρήσεων που είναι ενταγμένες σε ένα ενιαίο οικονομικό σύνολο, το να λάβει υπόψη η Επιτροπή το τίμημα της αγοράς θα ήταν αντίθετο προς την υποχρέωση που τη βαρύνει να αποφεύγει την καταστρατήγηση των αποφάσεών της και προς την υποχρέωση των κρατών μελών να μεριμνούν για την τήρηση των διατάξεων των αποφάσεών της (αιτιολογικές σκέψεις 118 και 119 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

75 Τέλος, η Επιτροπή σημειώνει ότι κακώς η CDA διατείνεται ότι η καθής δεν μπορεί να απαιτεί την αναζήτηση από την CDA και τη LCA των ενισχύσεων που καταβλήθηκαν απευθείας ή πλαγίως στον όμιλο Pilz. Παρατηρεί ότι οι ενισχύσεις αυτές περιήλθαν στο πεδίο δραστηριοτήτων της κοινής επιχείρησης ή των διαδόχων της, έστω και αν στη συνέχεια διοχετεύθηκαν αμέσως αλλού προς όφελος των άλλων εταιριών του ομίλου Pilz. Κατά την Επιτροπή, ελάχιστη σημασία έχει συναφώς το ότι οι ενισχύσεις αυτές δεν ωφέλησαν πράγματι την κοινή επιχείρηση. Σημειώνει ότι, στην απόφαση της 20ής Μαρτίου 1997, C-24/95, Alcan Deutschland (Συλλογή 1997, σ. I-1591), το Δικαστήριο έκρινε ότι η ένσταση που στηρίζεται στο γεγονός ότι εξέλιπε πλέον ο πλουτισμός δεν αποτελεί σοβαρό επιχειρήμα προκειμένου να αποφευχθεί η αναζήτηση της οικείας ενισχύσεως. Θεωρεί ότι η συλλογιστική του Δικαστηρίου μπορεί να μεταφερθεί σε μια υπόθεση όπως η υπό κρίση, όπου οι μηχανισμοί μεταβιβάσεως στοιχείων ενεργητικού εντός ομίλου επιχειρήσεων έχουν συνήθως ως αντικείμενο να εξαλείψουν τον πλουτισμό του αρχικού δικαιούχου της ενισχύσεως. Κατά την Επιτροπή, σε τέτοιες περιπτώσεις, αποκλείεται να γίνεται δεκτή η αντίρρηση ότι εξαλείφθηκε ο πλουτισμός, ενώ, αντιθέτως, θεωρείται ότι το παράνομο πλεονέκτημα απέβη σε όφελος των επιχειρήσεων του ομίλου που έλαβαν τις αρχικές ενισχύσεις που προορίζονταν γι' αυτές. Ομοίως, θεωρεί ότι ούτε η TIB και οι συνδεόμενες μεταξύ τους επιχειρήσεις μπορούν να προβάλουν την αντίρρηση αυτή, διότι η παράνομη διοχέτευση των ενισχύσεων σε άλλους στην οποία προέβη ο όμιλος Pilz απέβη επίσης σε όφελος της κοινής επιχείρησης και των διαδόχων της.

B — Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

76 Προεισαγωγικά, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το κοινοτικό δίκαιο, η Επιτροπή, όταν διαπιστώνει ότι κάποιες ενισχύσεις είναι ασυμβίβαστες προς την κοινή αγορά, μπορεί να διατάσσει στο οικείο κράτος μέλος να τις αναζητήσει από τους δικαιούχους (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1973, 70/72, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 609, σκέψεις 13 και 20, και της 29ης Απριλίου 2004, C-277/00, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-3925, σκέψη 73).

77 Η κατάργηση παράνομης ενισχύσεως μέσω της αναζητήσεώς της είναι η λογική συνέπεια της διαπιστώσεως του παρανόμου της και αποσκοπεί στην αποκατάσταση της προτέρας καταστάσεως (απόφαση Γερμανία κατά Επιτροπής, σκέψη 74, προαναφερθείσα στη σκέψη 76 ανωτέρω).

- 78 Ο σκοπός αυτός επιτυγχάνεται όταν οι δικαιούχοι ή, με άλλα λόγια, οι επιχειρήσεις που ωφελήθηκαν πραγματικά επιστρέφουν τις οικείες ενισχύσεις, προσαυξημένες ενδεχομένως με τόκους υπερημερίας (βλ. επ' αυτού την απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Μαρτίου 1991, C-303/88, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-1433, σκέψεις 57 και 60). Με την επιστροφή αυτή ο δικαιούχος της ενισχύσεως χάνει πράγματι το πλεονέκτημα που αποκόμισε στην αγορά σε σχέση με τους ανταγωνιστές του και αποκαθίσταται η προτέρα κατάσταση, όπως αυτή είχε πριν από την καταβολή της ενισχύσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Απριλίου 1995, C-350/93, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1995, σ. I-699, σκέψη 22).
- 79 Επομένως, ο κύριος σκοπός που επιδιώκεται με την επιστροφή μιας παρανόμως καταβληθείσας κρατικής ενισχύσεως είναι η εξάλειψη της στρεβλώσεως του ανταγωνισμού που προκαλείται εξαιτίας του πλεονεκτήματος που παρέσχε η παράνομη ενίσχυση (απόφαση Γερμανία κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα στη σκέψη 76 ανωτέρω, σκέψη 76).
- 80 Η νομιμότητα της σειράς αναζήτησεως που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να εξετασθεί με γνώμονα αυτές τις γενικές παρατηρήσεις.
- 81 Συναφώς, πρέπει να εξετασθεί χωριστά η νομιμότητα της σειράς αυτής καθόσον επιτάσσει την αναζήτηση της ενισχύσεως από τη LCA, αφενός, και από την CDA, αφετέρου. Πράγματι, δεν αμφισβητείται ότι, σε αντίθεση με τη LCA, η οποία πρέπει να θεωρηθεί ως άμεσος διάδοχος της κοινής επιχειρήσεως και της PA, η κατάσταση της CDA είναι διαφορετική. Στην προσβαλλόμενη απόφαση, η επέκταση της σειράς αναζήτησεως στην τελευταία αυτή επιχείρηση στηρίζεται, πράγματι, στην ύπαρξη καταστρατηγήσεως.
- 82 Όσον αφορά την αναζήτηση της ενισχύσεως από τη LCA, η LCA ισχυρίζεται ότι η σειρά αυτή είναι παράνομη καθόσον περιλαμβάνει τις ενισχύσεις που καταβλήθηκαν απευθείας στον όμιλο Pilsz, αφενός, και τις ενισχύσεις οι οποίες, μολονότι καταβλήθηκαν στην κοινή επιχείρηση και στην PA, διοχετεύθηκαν παρανόμως στον όμιλο αυτό, αφετέρου.

- 83 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως προκύπτει από τους πίνακες που περιλαμβάνονται στις αιτιολογικές σκέψεις 32 και 39 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η ενίσχυση που περιγράφεται στο άρθρο 1 της εν λόγω αποφάσεως περιλαμβάνει όντως ορισμένες ενισχύσεις καταβληθείσες απευθείας στον όμιλο Pilsz και στην PBK, μια επιχείρηση ανήκουσα στον όμιλο αυτό. Ειδικότερα, τούτο συμβαίνει όσον αφορά τη συνδρομή που χορηγήθηκε στην PBK βάσει της εγγυήσεως του ομοσπόνδου κράτους της Βαυαρίας (της LfA) ποσού 54,7 εκατομμυρίων DEM, τη συνδρομή που χορηγήθηκε στην PBK βάσει της παραιτήσεως από απαίτηση ποσού 3 εκατομμυρίων DEM, τη συνδρομή που χορηγήθηκε στην PBK στο πλαίσιο του τιμήματος των εταιρικών μεριδίων της PA ύψους 3 εκατομμυρίων DEM και τη συνδρομή που χορηγήθηκε στον όμιλο Pilsz βάσει της πιστώσεως 15 εκατομμυρίων DEM.
- 84 Σχετικά με τις δύο πρώτες συνδρομές, δεν αμφισβητείται ότι, μολοντί είχαν καταβληθεί απευθείας στην PBK, οι ως άνω συνδρομές προορίζονταν για τη χρηματοδότηση της κατασκευής του εργοστασίου CD στο Albrechts, οπότε, παραβλεπομένης της παράνομης διοχετεύσεως των σχετικών ποσών στις άλλες επιχειρήσεις του ομίλου Pilsz και της παραβάσεως της υποχρέωσης αιτιολογήσεως όσον αφορά την παραίτηση από την απαίτηση των 3 εκατομμυρίων DEM, καταρχήν η Επιτροπή ορθά διέταξε την αναζήτηση της ενισχύσεως από τη LCA (βλ. επ' αυτού την απόφαση του Δικαστηρίου της 3ης Ιουλίου 2003, C-457/00, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-6931, σκέψεις 55 έως 62).
- 85 Όσον αφορά την τιμή αγοράς των 3 εκατομμυρίων DEM και την πίστωση των 15 εκατομμυρίων DEM, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι ενισχύσεις αυτές καταβλήθηκαν απευθείας στον όμιλο Pilsz και δεν προορίζονταν για την αναδιάρθρωση της κοινής επιχειρήσεως και της PA. Επομένως, αποκλείεται η δυνατότητα να θεωρηθεί ότι οι τελευταίες αυτές επιχειρήσεις ωφελήθηκαν πραγματικά από τις ως άνω ενισχύσεις. Το συμπέρασμα αυτό δεν επηρεάζεται από το γεγονός ότι, όπως διαπίστωσε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 37 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η πίστωση των 15 εκατομμυρίων DEM έπρεπε να χρησιμοποιηθεί προς στήριξη του ομίλου Pilsz εν αναμονή της ευρέσεως αγοραστή της PA. Πράγματι, επιπλέον του ότι η Επιτροπή δεν παρέσχε κανένα αποδεικτικό στοιχείο προς στήριξη της διαπιστώσεως αυτής, δεν αποδεικνύεται ότι η PA όντως ευνοήθηκε από την εν λόγω ενίσχυση.
- 86 Επομένως, καθόσον διατάσσει την αναζήτηση από τη LCA των ενισχύσεων που περιγράφονται στο άρθρο 1, συμπεριλαμβάνοντας ενίσχυση που χορηγήθηκε στην PBK στο πλαίσιο της τιμής αγοράς των 3 εκατομμυρίων DEM καθώς και την ενίσχυση που χορηγήθηκε στον όμιλο Pilsz βάσει της πιστώσεως των 15 εκατομμυρίων DEM, το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν είναι σύμφωνο προς τις αρχές που διέπουν την αναζήτηση παράνομων κρατικών ενισχύσεων.

- 87 Στη συνέχεια, πρέπει να εξετασθεί η επιχειρηματολογία της CDA κατά την οποία η σειρά αναζητήσεως είναι παράνομη διότι αφορά ενισχύσεις οι οποίες, μολονότι προορίζονταν για την κοινή επιχείρηση και την ΡΑ, διοχετεύθηκαν παρανόμως στις επιχειρήσεις του ομίλου Pilz.
- 88 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό διαπιστώσεων σχετικά με την υπέρ του ομίλου Pilz εκτροπή των ενισχύσεων που περιγράφονται στο άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Έτσι, ιδίως από τις αιτιολογικές σκέψεις 27, 33, 38 και 63 έως 75 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι μεγάλο μέρος των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν για την κατασκευή, τη σταθεροποίηση και την αναδιάρθρωση του εργοστασίου CD στο Albrechts εξετράπη υπέρ των επιχειρήσεων του ομίλου αυτού. Επίσης από τις διαπιστώσεις αυτές προκύπτει ότι η εκτροπή των ενισχύσεων πραγματοποιήθηκε μέσω της αναγραφής διογκωμένων τιμών στα τιμολόγια παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της κατασκευής του εργοστασίου, μέσω του συγκεντρωτικού συστήματος οικονομικής διαχείρισεως του ομίλου Pilz και μέσω της μη πληρωμής προϊόντων που παρέδιδαν και υπηρεσιών που παρείχαν η κοινή επιχείρηση και η ΡΑ στον όμιλο Pilz.
- 89 Ομοίως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι κατηγορίες που απήγγειλε η εισαγγελική αρχή του Landgericht Mühlhausen, στις οποίες στηρίχθηκαν οι γερμανικές αρχές στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, περιλαμβάνουν ορισμένα στοιχεία από τα οποία μπορεί να προσδιοριστεί, τουλάχιστον κατά προσέγγιση, η έκταση της εκτροπής των ενισχύσεων υπέρ του ομίλου Pilz. Σε αντίθεση με όσα ισχυρίζεται η Επιτροπή, απλώς και μόνον το γεγονός ότι οι κατηγορίες αυτές αφορούν παράνομες πράξεις στο πλαίσιο της παροχής επενδυτικών επιχορηγήσεων και ελαφρύνσεων εκ μέρους του ομοσπόνδου κράτους της Θουριγγίας δεν δικαιολογεί, αυτό καθαυτό, το συμπέρασμα ότι τα στοιχεία που διαλαμβάνονται σ' αυτό δεν έχουν σημασία για την εκτίμηση στην οποία υποχρεούται να προβεί η Επιτροπή. Πράγματι, οι κατηγορίες αυτές περιλαμβάνουν, ιδίως στο μέρος εκείνο όπου περιγράφονται οι διάφοροι μηχανισμοί που χρησιμοποιούνταν στο πλαίσιο της απάτης και της εκτιμήσεως της αξίας των πραγματοποιηθεισών επενδύσεων, συγκεκριμένες και χρήσιμες ενδείξεις για την εκτίμηση της εκτάσεως της εκτροπής των ενισχύσεων.

- 90 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να θεωρηθεί ότι, τουλάχιστον κατά τον χρόνο της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διέθετε πληθώρα σοβαρών και διασταυρωμένων ενδείξεων από τις οποίες προέκυπτε ότι η κοινή επιχείρηση και η ΡΑ πράγματι δεν είχαν ωφεληθεί από μεγάλο μέρος των ενισχύσεων που προορίζονταν για την κατασκευή, τη σταθεροποίηση της καταστάσεως και την αναδιάρθρωση του εργοστασίου CD στο Albrechts. Επιπλέον, από τις ενδείξεις αυτές μπορούσε να προσδιοριστεί, τουλάχιστον κατά προσέγγιση, η έκταση της εκτροπής των ενισχύσεων.
- 91 Είναι ακριβές ότι, όπως διατείνεται η Επιτροπή, δεν προκύπτει από τη δικογραφία ότι οι γερμανικές αρχές είχαν παράσχει σαφείς ενδείξεις σχετικά με το μέρος της ενισχύσεως που εξετράπη υπέρ του ομίλου Pilz.
- 92 Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, μολονότι η Επιτροπή διέθετε τα αναγκαία προς τούτο μέσα (βλ. επ' αυτού την απόφαση της 13ης Απριλίου 1994, C-324/90 και C-342/90, Γερμανία και Pleuger Worthington κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-1173, σκέψη 29), δεν προκύπτει από κανένα στοιχείο της δικογραφίας ότι η Επιτροπή ζήτησε από τις γερμανικές αρχές να της παράσχουν συγκεκριμένα στοιχεία επ' αυτού. Όμως, όπως προκύπτει από την απόφαση περί εξετάσεως ενισχύσεων, είχε γνώση, τουλάχιστον από το 1997, περί της εκτροπής μεγάλου μέρους των ενισχύσεων από τον προορισμό τους. Επομένως, δεν μπορεί να υποστηρίξει ότι, με βάση τις πληροφορίες που διέθετε όταν έλαβε την προσβαλλόμενη απόφαση, εδικαιούτο να επιβάλει την αναζήτηση από τη LCA των ενισχύσεων εκείνων από τις περιγραφόμενες στο άρθρο 1 για τις οποίες εγνώριζε ή δεν μπορούσε να αγνοεί ότι δεν ωφέλησαν την κοινή επιχείρηση και την ΡΑ.
- 93 Ομοίως, πρέπει να απορριφθεί η επιχειρηματολογία της Επιτροπής κατά την οποία η έκταση της σειράς αναζητήσεως που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως δικαιολογείται από την υπαγωγή της κοινής επιχειρήσεως και των διαδόχων της σε όμιλο συνδεδεμένων μεταξύ τους επιχειρήσεων, στο πλαίσιο του οποίου υφίστανται εσωτερικοί μηχανισμοί μεταφοράς στοιχείων ενεργητικού. Πράγματι, επιπλέον του γεγονότος ότι η κοινή επιχείρηση δεν αποτελούσε μέρος του ομίλου Pilz παρά μόνον κατά την περίοδο μεταξύ Οκτωβρίου 1992 και τέλους Δεκεμβρίου 1993, από τις διαπιστώσεις που περιλαμβάνονται στην προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει σαφώς ότι, εν

προκειμένω, οι ως άνω μηχανισμοί μεταφοράς που υφίσταντο στο πλαίσιο του ομίλου αυτού χρησιμοποιήθηκαν μόνον σε βάρος της εν λόγω επιχείρησης και όχι υπέρ αυτής. Επομένως, δεν μπορεί να προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι, λόγω της υπαγωγής της στον εν λόγω όμιλο, η κοινή επιχείρηση πράγματι ωφελήθηκε από τις ενισχύσεις που δεν χορηγήθηκαν σ' αυτήν.

94 Επομένως, καθόσον διατάσσει την αναζήτηση των ενισχύσεων που περιγράφονται στο άρθρο 1 από τη LCA, περιλαμβανομένων εκείνων από τις οποίες αποδεικνύεται ότι δεν ωφελήθηκε πράγματι η επιχείρηση αυτή, το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν είναι σύμφωνο προς τις αρχές που διέπουν την αναζήτηση παράνομων κρατικών ενισχύσεων.

95 Στη συνέχεια, καθόσον το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως διατάσσει την αναζήτηση της ενισχύσεως που περιγράφεται στο άρθρο 1 της ως άνω αποφάσεως από την CDA, από την απόφαση αυτή προκύπτει ότι η Επιτροπή στήριξε το ουσιώδες μέρος της εκτιμήσεώς της στην ύπαρξη προθέσεως καταστρατηγήσεως των συνεπειών της ως άνω αποφάσεως, η οποία, κατά την Επιτροπή, προκύπτει αντικειμενικά από το γεγονός ότι η CDA επωφελήθηκε από την ενίσχυση που είχε χορηγηθεί προηγουμένως στην PBK, στην κοινή επιχείρηση, στην PA και την CD Albrechts, διότι χρησιμοποιούσε στοιχεία του ενεργητικού των επιχειρήσεων αυτών και επιπλέον συνεχίζει να ασκεί τη δραστηριότητά τους (αιτιολογικές σκέψεις 118 και 120 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

96 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

97 Είναι ακριβές ότι, όπως προκύπτει εξάλλου από την αλληλογραφία που αντάλλαξαν οι γερμανικές αρχές και η Επιτροπή στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, η μεταφορά μέρους των στοιχείων ενεργητικού της LCA στην CDA είχε ως αντικείμενο τη διάσωση του μέρους αυτού από την εκμετάλλευση της LCA με την παροχή της δυνατότητας αναπτύξεως χωρίς τον κίνδυνο της νομικής και οικονομικής αβεβαιότητας που απειλούσε την επιβίωση της LCA. Ομοίως, από διάφορα στοιχεία που προσκόμισαν η Επιτροπή και η ODS στο πλαίσιο της

παρούσας διαφορές προκύπτει ότι, κατόπιν της μεταφοράς στοιχείων ενεργητικού, η CDA συνέχισε πράγματι τη δραστηριότητα της κοινής επιχειρήσεως, της PA και της CD Albrechts.

- 98 Όμως, αυτό καθαυτό το ως άνω στοιχείο δεν αποδεικνύει την ύπαρξη προθέσεως καταστρατηγήσεως των αποτελεσμάτων της σειράς αναζητήσεως στην υπό κρίση υπόθεση.
- 99 Το ως άνω συμπέρασμα επιβάλλεται για τον πρόσθετο λόγο ότι, όπως διαπιστώθηκε στην αιτιολογική σκέψη 103 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η CDA κατέβαλε τίμημα σύμφωνο προς τις συνθήκες της αγοράς για την ανάληψη των στοιχείων ενεργητικού της LCA, οπότε η δικαιοπραξία αυτή δεν συνεπάγεται ότι η CDA διατήρησε πράγματι το έναντι των ανταγωνιστών πλεονέκτημα το οποίο απέρρευε από τις ενισχύσεις που είχαν χορηγηθεί στη LCA (βλ. επ' αυτού την απόφαση Γερμανία κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα στη σκέψη 76 ανωτέρω, σκέψη 92).
- 100 Στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι, όπως ισχυρίζεται η Επιτροπή στα υπομνήματά της, κατόπιν της εκ μέρους της CDA αγοράς στοιχείων ενεργητικού η LCA απέμεινε «ως ένα κενό κέλυφος, από το οποίο δεν είναι δυνατό να ζητηθεί η επιστροφή των παράνομων ενισχύσεων».
- 101 Πράγματι, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι, εν προκειμένω, η LCA βρίσκεται υπό εκκαθάριση από της ενάρξεως διαδικασίας πτώχευσεως τον Οκτώβριο του 2000, πρέπει να υπομνησθεί ότι από τη νομολογία περί των επιχειρήσεων που λαμβάνουν ενισχύσεις και κηρύσσονται στη συνέχεια σε πτώχευση προκύπτει ότι η αποκατάσταση της προτέρας καταστάσεως και η εξάλειψη της στρεβλώσεως του ανταγωνισμού που προκύπτει από παράνομες ενισχύσεις μπορούν να επέλθουν, καταρχήν, με την αναγραφή στο παθητικό τής υπό εκκαθάριση επιχειρήσεως υποχρεώσεως σχετικά με την επιστροφή των οικείων ενισχύσεων, εκτός αν οι ενισχύσεις αυτές ωφέλησαν άλλη επιχείρηση. Πράγματι, κατά τη νομολογία αυτή, η σχετική αναγραφή αρκεί προς εξασφάλιση της

εκτελέσεως μιας αποφάσεως που διατάσσει την αναζήτηση κρατικών ενισχύσεων ασυμβίβαστων με την κοινή αγορά (βλ. επ' αυτού τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Ιανουαρίου 1986, 52/84, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1986, σ. 89, σκέψη 14, και της 21ης Μαρτίου 1990, C-142/87, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-959, σκέψεις 60 και 62).

102 Στη συνέχεια, η CDA και η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ισχυρίστηκαν, χωρίς η Επιτροπή να τις διαψεύσει, ότι, αφενός, πωλήθηκε μέρος μόνον των στοιχείων ενεργητικού στην CDA, δηλαδή πάγια στοιχεία ενεργητικού, βραχυπρόθεσμες αξίες, καθώς και τεχνογνωσία και δίκτυο εμπορίας προϊόντων, και, αφετέρου, ο τρόπος αυτός ενεργείας παρέσχε τη δυνατότητα επιτεύξεως υψηλότερου τιμήματος έναντι του αναμενόμενου σε περίπτωση χωριστής πωλήσεως των ως άνω στοιχείων ενεργητικού.

103 Το συμπέρασμα αυτό δεν μεταβάλλεται από το γεγονός ότι το τίμημα της αγοράς καταβλήθηκε με τη μορφή αναλήψεως του παθητικού. Πράγματι, πρέπει να σημειωθεί ότι ο τρόπος αυτός πληρωμής δεν είχε αρνητικά αποτελέσματα επί της καταστάσεως των δανειστών, διότι η μείωση του ενεργητικού της εταιρίας αντισταθμίστηκε από ισόποση μείωση του παθητικού της. Εξάλλου, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η CDA δήλωσε, χωρίς η Επιτροπή να προβάλλει συναφώς αντίρρηση, ότι η αξία των ανηκόντων στη LCA πάγιων στοιχείων ενεργητικού είναι αρκετά μεγάλη, οπότε δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι, κατόπιν της εκ μέρους της CDA αγοράς τμήματος των στοιχείων ενεργητικού της LCA, η τελευταία αυτή επιχείρηση κατέστη ένα «κενό κέλυφος».

104 Η εκ μέρους της Επιτροπής παραπομπή στην αιτιολογική σκέψη 118 της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν θίγει την ανάλυση αυτή. Πράγματι, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στην αιτιολογική σκέψη αυτή, η Επιτροπή εκθέτει, γενικά και με επεξηγηματικές παρατηρήσεις, τα κριτήρια που ακολουθεί προς προσδιορισμό του αν μια συγκεκριμένη δικαιοπραξία αποσκοπεί σε καταστρατήγηση. Αντιθέτως, το ως άνω χωρίο δεν περιλαμβάνει καμία εφαρμογή των κριτηρίων αυτών στην υπό κρίση υπόθεση.

- 105 Επομένως, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι, με βάση μόνον τις πραγματικές διαπιστώσεις που περιλαμβάνονται στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή δεν μπορούσε να συναγάγει την ύπαρξη προθέσεως καταστρατηγήσεως των αποτελεσμάτων της σειράς αναζητήσεως στην υπό κρίση υπόθεση.
- 106 Όσον αφορά τα υπόλοιπα τέσσερα πραγματικά στοιχεία που προέβλεπε η Επιτροπή στο πλαίσιο των υπομνημάτων της και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, αρκεί η διαπίστωση ότι δεν περιλαμβάνονται σε κανένα σημείο της προσβαλλομένης αποφάσεως και ότι, επομένως, δεν είναι δυνατή η επίκλησή τους προς δικαιολόγηση της επεκτάσεως της σειράς αναζητήσεως και στην CDA.
- 107 Ως εκ περισσού, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι ούτε από τα διάφορα αυτά στοιχεία μπορεί να συναχθεί η ύπαρξη καταστρατηγήσεως στην υπό κρίση υπόθεση.
- 108 Συναφώς, πρέπει να απορριφθεί ο ισχυρισμός της Επιτροπής κατά τον οποίο η εκ μέρους της CDA αγορά στοιχείων ενεργητικού δεν ανταποκρίνεται προς την οικονομική λογική. Πράγματι, διαπιστώνεται ότι, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, οι γερμανικές αρχές και η CDA υπογράμμισαν επανειλημμένα ότι η αγορά μέρους των στοιχείων ενεργητικού της LCA εκ μέρους της CDA ανταποκρινόταν προς μια τέτοια λογική. Όμως, μολονότι «ο εμπορικός χαρακτήρας της μεταβίβασης [στοιχείων ενεργητικού]» αποτελεί μία από τις πτυχές που [η Επιτροπή] λαμβάνει υπόψη για τον προσδιορισμό της υπάρξεως καταστρατηγήσεως (αιτιολογική σκέψη 118 της προσβαλλομένης αποφάσεως), η Επιτροπή δεν περιέλαβε στην προσβαλλόμενη απόφαση καμία παρατήρηση ικανή να αποδυναμώσει τη θέση των γερμανικών αρχών και της CDA.
- 109 Ομοίως, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι απλώς και μόνον από το γεγονός ότι η LCA και η CDA διευθύνονταν από το ίδιο άτομο κατά τον χρόνο της αγοράς των

στοιχείων ενεργητικού τον Ιανουάριο του 1998 και ότι, ύστερα από τη δικαιοπραξία αυτή, η CDA εμφανίζεται στην αγορά ως διάδοχος της κοινής επιχείρησης και της PA δεν μπορεί να συναχθεί ότι η αγορά στοιχείων ενεργητικού της LCA είχε ως σκοπό την καταστράτηγηση της σειράς αναζήτησης που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2 της προσβαλλομένης απόφασης. Πράγματι, τα στοιχεία αυτά δεν αρκούν προς απόδειξη του ότι η CDA ενήργησε έχοντας την πρόθεση να παρεμποδίσει την εκτέλεση της προσβαλλομένης απόφασης.

- 110 Τέλος, πρέπει να απορριφθεί ο ισχυρισμός της Επιτροπής κατά τον οποίο η αγορά «ως σύνολο» των στοιχείων ενεργητικού της LCA δεν πραγματοποιήθηκε ύστερα από μια ανοιχτή και διαφανή διαδικασία και ότι αποκλείστηκε η δυνατότητα ορισμένων ανταγωνιστών της LCA να αποκτήσουν στοιχεία ενεργητικού με τα οποία η εταιρία αυτή ασκούσε τις επιχορηγούμενες δραστηριότητές της. Πράγματι, τόσο από την προσβαλλόμενη απόφαση όσο και από ορισμένα έγγραφα της δικογραφίας και από δηλώσεις του ομοσπόνδου κράτους της Θουριγγίας και της CDA κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 5ης Μαΐου 2004 προκύπτει, αντιθέτως, ότι η αγορά των στοιχείων ενεργητικού της LCA από την CDA δεν πραγματοποιήθηκε αμέσως, αλλά ότι της αγοράς αυτής είχαν προηγηθεί ανεπιτυχείς προσπάθειες να πωληθεί το σύνολο της LCA σε τρίτους, μεταξύ των οποίων η μητρική εταιρία της παρεμβαίνουσας, δηλαδή της ODS (βλ. επ' αυτού την απόφαση Γερμανία κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα στη σκέψη 76 ανωτέρω, σκέψη 95).
- 111 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, συνάγεται ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη καταστρατηγήσεως των συνεπειών της προσβαλλομένης απόφασης που να μπορεί να στηρίξει την επιβληθείσα στην CDA υποχρέωση επιστροφής των παράνομων ενισχύσεων που είχαν χορηγηθεί στην κοινή επιχείρηση και στους διαδόχους της.
- 112 Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν είναι σύμφωνη προς τις αρχές που διέπουν την αναζήτηση παρανόμων κρατικών ενισχύσεων καθόσον διατάσσει την αναζήτηση από την CDA των ενισχύσεων που είχαν χορηγηθεί στην PBK, στην κοινή επιχείρηση, στην PA και την CD Albrechts.

- 113 Το ίδιο συμπέρασμα επιβάλλεται καθόσον το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως διατάσσει την αναζήτηση της ενισχύσεως που περιγράφεται στο άρθρο 1 από «κάθε άλλη επιχείρηση στην οποία έχουν μεταβιβασθεί ή πρόκειται να μεταβιβαστούν περιουσιακά στοιχεία ή/και υποδομή της [PBK], [της κοινής επιχειρήσεως] ή της [PA] προκειμένου να διαφύγουν των συνεπειών της [...] απόφασης [αυτής]». Πράγματι, αρκεί η διαπίστωση ότι η επέκταση της σειράς αναζητήσεως στις εν λόγω επιχειρήσεις στηρίζεται στους ίδιους λόγους όπως και η επέκταση της σειράς αυτής στην CDA.
- 114 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, ο ως άνω λόγος ακυρώσεως πρέπει να γίνει δεκτός.
- 115 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί καθόσον διατάσσει την αναζήτηση της ενισχύσεως που περιγράφεται στο άρθρο 1 της αποφάσεως αυτής από τις εταιρίες CDA και LCA, καθώς και από κάθε άλλη επιχείρηση στην οποία έχουν μεταβιβασθεί ή πρόκειται να μεταβιβαστούν περιουσιακά στοιχεία ή υποδομή των εταιριών PBK, της κοινής επιχειρήσεως ή της PA προκειμένου να αποφευχθούν οι συνέπειες της αποφάσεως αυτής.
- 116 Υπό τις συνθήκες αυτές, παρέλκει η εξέταση των λοιπών λόγων που προβάλλει η προσφεύγουσα προκειμένου να αποδείξει το παράνομο της διαταγής αναζητήσεως των ενισχύσεων η οποία περιλαμβάνεται στο άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 117 Επιπλέον, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, όπως προκύπτει ιδίως από τα σημεία 2 έως 5 του δικογράφου της προσφυγής, η προσφυγή αυτή της CDA στρέφεται, κυρίως, κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως καθόσον το άρθρο 2, παράγραφος 3, της εν λόγω αποφάσεως επεκτείνει τη σειρά αναζητήσεως της ενισχύσεως στην CDA και σε κάθε άλλη επιχείρηση στην οποία έχουν μεταβιβασθεί ή πρόκειται να μεταβιβαστούν περιουσιακά στοιχεία ή/και υποδομή της PBK, της κοινής επιχειρήσεως και της PA. Πάντως, δεδομένου ότι ακυρώνεται το μέρος αυτό του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν απαιτείται πλέον να αποφανθεί το Πρωτοδικείο επί του συνόλου των λόγων που προβάλλει η CDA σχετικά με το άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 118 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το αίτημα της CDA.
- 119 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο, το Πρωτοδικείο μπορεί να αποφασίσει ότι ο παρεμβαίνων θα φέρει τα δικαστικά του έξοδα. Εν προκειμένω, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και η ODS πρέπει να φέρουν τα δικά τους έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει το άρθρο 2, παράγραφος 3, της αποφάσεως 2000/796/ΕΚ της Επιτροπής, της 21ης Ιουνίου 2000, σχετικά με ενισχύσεις που χορήγησε η Γερμανία υπέρ της εταιρείας CDA Compact Disc Albrechts GmbH.

- 2) Παρέλκει η έκδοση αποφάσεως επί των λοιπών αιτημάτων ακυρώσεως.
- 3) Η Επιτροπή θα φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα, καθώς και εκείνα της CDA Compact Disc Albrechts GmbH. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και η ODS Optical Disc Service GmbH θα φέρουν τα δικά τους δικαστικά έξοδα.

Azizi

García-Valdecasas

Cooke

Jaeger

Dehousse

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 19 Οκτωβρίου 2005.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

E. Coulon

J. Azizi

Περιεχόμενα

Νομικό πλαίσιο	II - 4314
Ιστορικό της διαφοράς	II - 4318
Α — Γενικό πλαίσιο της υποθέσεως	II - 4319
1. Στάδιο της συστάσεως της επιχειρήσεως (από το 1990 έως το 1992)	II - 4319
2. Στάδιο της αναδιαρθρώσεως (από το 1993 έως το 1998)	II - 4321
3. Εξαγορά ορισμένων στοιχείων ενεργητικού εκ μέρους της MTDA	II - 4322
Β — Εξέλιξη της διοικητικής διαδικασίας	II - 4323
Γ — Διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών και νομική εκτίμηση	II - 4324
1. Χρηματοδοτικές συνδρομές της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας κατά το στάδιο της συστάσεως	II - 4324
2. Χρηματοδοτικές συνδρομές χορηγηθείσες κατά τη διάρκεια της αναδιαρθρώσεως	II - 4328
3. Επί της αναζήτησεως των ενισχύσεων	II - 4331
4. Διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως	II - 4332
Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων	II - 4334
Σκεπτικό	II - 4336
I — Προκαταρκτικές παρατηρήσεις	II - 4336
II — Επί της παραβάσεως του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ και του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ	II - 4337
Α — Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 4337
Β — Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 4341
Επί των δικαστικών εξόδων	II - 4352
II - 4354	